

Tłumaczenie w toku postępowania w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego –

z Poradnika tłumacza sądowego
autorstwa Janusza Poznańskiego i Jolanty Marek-Trocha,
2025

MEC. NATALIA WASILENKO

PAŹDZIERNIK 2025

TEPIS

XXXIX WARSZTATY PRZEKŁADU
SPECJALISTYCZNEGO

▶ Содержание под стражей / заключение под стражу

- ▶ меры пресечения - предупреждается, пресекается, нейтрализуется и устраняется неправомерное противодействие со стороны обвиняемого установлению по делу истины, обеспечивается его надлежащее поведение, исключаящее совершение новых преступлений, своевременная явка по вызовам органов расследования, прокурора, суда, а также исполнение приговора.

- ▶ МЕРЫ ПРОЦЕССУАЛЬНОГО ПРИНУЖДЕНИЯ предусмотренные уголовно-процессуальным законом средства воздействия на участников процесса, применяемые для достижения целей и задач уголовного судопроизводства.

▶ Areszt tymczasowy

- ▶ środki zapobiegawcze - grupa środków przymusu w procesie karnym służących przede wszystkim zabezpieczeniu prawidłowego toku postępowania karnego, wyjątkowo także stosowanych w celu zapobiegnięcia popełnieniu przez podejrzanego (oskarżonego) nowego, ciężkiego przestępstwa.

ŚRODKI PRZYMUSU - czynności organów procesowych w prawie karnym określone w dziale VI kodeksu postępowania karnego, zmierzające do wymuszenia spełnienia obowiązków procesowych lub zapewnienia prawidłowego toku postępowania.

- ▶ **środek zapobiegawczy** [*ma na celu zabezpieczenie prawidłowego postępowania*] **мера пресечения**
- ▶ **środek zapobiegawczy o charakterze izolacyjnym** **мера пресечения изоляционного характера** (мера пресечения, связанная с лишением свободы)
- ▶ **środek zapobiegawczy o charakterze wolnościowym** [*tj. nieizolacyjnym*] **мера пресечения неизоляционного характера** (мера пресечения, не связанная с лишением свободы)

Drzewo decyzyjne

Дерево решений

- ▶ 1. Prokurator składa wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania do sądu.
 - ▶ 2. Sąd rozpoznaje wniosek na posiedzeniu.
 - ▶ **A. Sąd uwzględnia wniosek w całości** → Podejrzany trafia do aresztu (np. na 3 miesiące).
 - ▶ Zażalenie obrony → sąd II instancji: utrzymuje areszt albo uchyla areszt i stosuje środek wolnościowy, albo uchyla całkowicie (podejrzany wychodzi na wolność).
 - ▶ Przedłużanie aresztu (co 3 miesiące) na wniosek prokuratora.
 - ▶ Wniosek obrony o uchylenie/zmianę → sąd może zmienić areszt na np. poręczenie, dozór policji.
 - ▶ **B. Sąd uwzględnia wniosek częściowo.**
 - ▶ Zamiast aresztu stosuje środek wolnościowy (np. dozór policji, zakaz opuszczania kraju, poręczenie majątkowe).
 - ▶ Zażalenie prokuratora → sąd II instancji może przywrócić areszt.
 - ▶ Zażalenie obrony → sąd II instancji może złagodzić środek.
 - ▶ **C. Sąd odmawia zastosowania aresztu.**
 - ▶ Podejrzany pozostaje na wolności.
 - ▶ Zażalenie prokuratora → sąd II instancji: utrzymuje odmowę
 - ▶ albo zmienia orzeczenie i stosuje areszt.
- Po zakończeniu śledztwa
- Prokurator kieruje akt oskarżenia do sądu:
 - o Areszt utrzymany do czasu wyroku.
 - o Obrona wnosi o uchylenie aresztu.
 - o Po wyroku:
 - kara pozbawienia wolności → okres aresztu zalicza się na poczet kary; uniewinnienie → podejrzany wychodzi na wolność.

Kolokacje

- ▶ **stosować** środki zapobiegawcze (wobec, względem kogo) – **применять** меры пресечения (к кому, в отношении кого)
- ▶ **zastosować** środek zapobiegawczy wobec, względem kogo) – **применить** меру пресечения (к кому, в отношении кого), УПК РФ: избрать меру пресечения (кому, в отношении кого)
- ▶ **uchylić** środek zapobiegawczy – **отменить** меру пресечения
- ▶ **zmienić** środek zapobiegawczy – **изменить** меру пресечения
- ▶ **wniosek** o zastosowanie tymczasowego aresztowania – **ходатайство** o применении заключения под стражу, ходатайство о заключении под стражу; УПК РФ: ходатайство об избрании меры пресечения в виде заключения под стражу
- ▶ **rozpoznać** wniosek – **рассмотреть** ходатайство
- ▶ **złożyć** wniosek (do sądu) – **подать**, заявить ходатайство (в суд); УПК РФ: возбудить ходатайство (перед судом)

Pierwsze zastosowanie
tymczasowego aresztowania w
postępowaniu
przygotowawczym.

Do 3 miesięcy.

Sąd, który stosuje areszt.

Przedłużenie, jeśli nie można
zakończyć postępowania w 3
miesiące.

Łącznie do 12 miesięcy.

Sąd I instancji, na wniosek
prokuratora.

Całkowity okres do czasu
pierwszego wyroku sądu I
instancji.

Do 2 lat (łącznie).

Obejmuje cały czas
stosowania aresztu do
wyroku I instancji.

В РФ установлены предельные сроки содержания под стражей
(2–6–12–18 месяцев):
на 2 месяца (общий предел),
при особой сложности дела – до 6 месяцев,
затем возможно продление до 12, 18 месяцев
(только в исключительных случаях, по особо тяжким делам).

Особенности данной меры пресечения

круг мер пресечения в РФ шире (например, запрет определённых действий, домашний арест, залог);

контроль суда за каждым продлением формально обязателен, но на практике суды почти всегда поддерживают решения предварительного следствия.

Sądy polskie częściej analizują proporcjonalność i mogą stosować inne środki (np. dozór policji, kaucja);

основания для продления:

Ryzyko *matactwa*, ucieczki, surowa kara, inne przesłanki z art. 258 k.p.k.

Риски: скрыться, **сокрыть следы, уничтожить доказательства, оказать давление, продолжить преступную деятельность** (ст. 97, 109 УПК РФ)

matactwo -

незаконное препятствование, незаконное воспрепятствование раскрытию истины по делу / ходу производства

по делу

mataczyć [np. nakłaniać do składania fałszywych zeznań] -

незаконно препятствовать раскрытию истины по делу / ходу производства по делу

Przesłanki - Основания

- ▶ **Przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania - rodzaj 1 – *Ogólne***
Основные основания
- ▶ **Przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania - rodzaj 2 – *Szczególne***
Особые основания
- ▶ **Przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania - rodzaj 3 - *Negatywne***

to okoliczności lub warunki, które wykluczają możliwość zastosowania tego środka zapobiegawczego wobec podejrzanego lub oskarżonego.

Innymi słowy, jeśli zachodzą te przesłanki, sąd nie powinien ani nie może zastosować aresztu tymczasowego

Основания, исключающие применение содержания под стражей

Przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania - rodzaj 1 – *Ogólne Основные*

uzasadniona obawa ucieczki lub ukrycia się podejrzanego	обоснованное опасение, что обвиняемый сбежит или скроется	art. 258 § 1 k.p.k.
zagrożenie orzeczenia wobec podejrzanego surowej kary pozbawienia wolności jest realne	реальная угроза назначения обвиняемому строгого наказания в виде лишения свободы	art. 258 § 1 k.p.k.
podejście próby bezprawnego utrudniania postępowania	предпримет попытки незаконного воспрепятствования производству по делу	art. 258 § 1 k.p.k.

Przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania - rodzaj 2 – *Сzczególне Особые*

przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania o charakterze szczególnym	особые основания для применения содержания под стражей	art. 258 § 2 k.p.k.
realna obawa matactwa lub ukrycia śladów	реальная опасность незаконного воспрепятствования раскрытию истины по делу или сокрытия следов	art. 258 § 2 k.p.k.
domniemanie, że surowość grożącej kary rodzi obawę zakłócenia przebiegu śledztwa	предполагается, что суровость возможного наказания порождает опасения, что нормальный ход предварительного следствия может быть нарушен	art. 258 § 2 k.p.k.
podejrzany działa w zorganizowanej grupie przestępczej	обвиняемый действует в составе организованной преступной группы	art. 258 § 2 k.p.k.

spełniona została przesłanka zastosowania tymczasowego aresztowania wskazana w art. 258 § 2 k.p.k.

имеется основание для заключения под стражу, предусмотренное § 2 ст. 258 УПК.

Przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania - rodzaj 3 - *Negatywne*

Основания, исключающие применение содержания под стражей

środek zapobiegawczy jest nadmierny w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu	мера пресечения несоразмерна степени общественной опасности деяния	art. 259 § 1 k.p.k.
podejrzany pozostaje w sytuacji, która wyklucza ryzyko matactwa lub ucieczki	обвиняемый находится в ситуации, исключающей риск воспрепятствования производству по делу или бегства	art. 259 § 1 k.p.k.
negatywne przesłanki z art. 259 k.p.k.	основания, исключающие применение содержания под стражей, предусмотренные ст. 259 УПК	art. 259 k.p.k.

spełniona została przesłanka zastosowania tymczasowego aresztowania wskazana w art. 258 § 2 k.p.k., a jednocześnie nie zachodzą negatywne przesłanki jego stosowania, o których mowa w art. 259 § 1 k.p.k.

имеется основание для заключения под стражу, предусмотренное § 2 ст. 258 УПК, и при этом не имеется оснований, исключающих возможность заключения под стражу, предусмотренных § 1 ст. 259 УПК.

1. Typowe, standardowe w terminologii prawniczej (często używane w pismach sądowych i prokuratorskich)

wniosek prokuratora

na podstawie art. ... k.p.k. / k.k.

podejrzany o to, że...

popęlnienie czynu zabronionego / zbrodni

środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego
aresztowania

okres trzech miesięcy

materiał dowodowy

protokół przeszukania

uzasadniona obawa ucieczki lub ukrycia się
podejrzanego

miejsce stałego pobytu

postanawia zastosować wobec [imię i nazwisko]...

uzasadnienie

przebieg postępowania przygotowawczego

przesłuchanie podejrzanego

wyjaśnienia / zeznania

akt oskarżenia

postanowienie sądu

zażalenie

pouczenie podejrzanego

2. Rzadziej stosowane / bardziej wyspecjalizowane zwroty prawnicze

zgromadzony materiał dowodowy wskazuje na duże prawdopodobieństwo – w rozumieniu art. 249 § 1 k.p.k.

przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania o charakterze szczególnym

spełniona została przesłanka zastosowania tymczasowego aresztowania wskazana w art. 258 § 2 k.p.k.

zagrożenie orzeczenia wobec podejrzanego surowej kary pozbawienia wolności jest realne

uzasadniona obawa, że podejrzaný pozostając na wolności podejmie próby bezprawnego utrudniania postępowania karnego

zapewni prawidłowy przebieg postępowania przygotowawczego

opinia biegłego z zakresu [...]

okoliczności wskazują, iż istnieje realna obawa...

środek zapobiegawczy o charakterze wolnościowym

negatywne przesłanki z art. 259 k.p.k.

data końcowa zastosowanego środka określona zgodnie z art. 12c k.k.w.

дата окончания срока избранной меры пресечения установлена в соответствии со ст. 12с [12ц] Уголовно-исполнительного кодекса Польши

domniemanie, że surowość grożącej kary rodzi obawę zakłócenia przebiegu śledztwa

termin zawity 7 dni

zawiadomić ambasadę... oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP

3. Ciekawe kolokacje i frazeologia charakterystyczna

tymczasowe aresztowanie o charakterze izolacyjnym	мера пресечения изоляционного характера
prawidłowy tok postępowania	надлежащий ход производства по делу
surowa kara pozbawienia wolności	строгое наказание в виде лишения свободы
wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu	высокий уровень общественной опасности деяния
wskazuje na duże prawdopodobieństwo	указывает на высокую вероятность
rodzi realną obawę	порождает реальные опасения
przesłanki stosowania środka zapobiegawczego	основания для применения меры пресечения
środek zapobiegawczy o charakterze wolnościowym	мера пресечения, не связанная с лишением свободы
podejście próby bezprawnego utrudniania postępowania	предпримет попытки незаконного препятствования производству по делу

3. Ciekawe kolokacje i frazeologia charakterystyczna

zgromadzony materiał dowodowy wskazuje na duże prawdopodobieństwo – w rozumieniu art. 249 § 1 k.p.k. – popełnienia przez podejrzanego zarzucanych mu czynów	собранные доказательства указывают на высокую вероятность – в смысле § 1 ст. 249 УПК – совершения обвиняемым инкриминируемых ему деяний
uzasadniona obawa ucieczki lub ukrycia się podejrzanego	обоснованное опасение, что обвиняемый сбежит или скроется
zastosowanie wobec podejrzanego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania zapewni prawidłowy przebieg postępowania przygotowawczego	применение к обвиняемому меры пресечения в виде содержания под стражей обеспечит надлежащий ход предварительного расследования

ZEZNANIA I WYJAŚNIENIA w k.p.k.

Kryterium	Zeznania	Wyjaśnienia
Kto składa	Świadek	Oskarżony (lub podejrzany)
Podstawa prawna	art. 171 i n. k.p.k.	art. 175 k.p.k.
Charakter	Obowiązek procesowy świadka	Prawo oskarżonego (nie obowiązek)
Treść	Fakty, które świadek postrzegał (widział, słyszał)	Relacja oskarżonego – fakty, oceny, wyjaśnienia własnego zachowania
Obowiązek prawdomówności	Tak – świadek musi mówić prawdę	Nie
Odpowiedzialność karna za fałsz	Tak – art. 233 k.k.	Nie – brak odpowiedzialności za „fałszywe wyjaśnienia”
Możliwość odmowy	Tylko w wyjątkowych przypadkach (np. art. 182–183 k.p.k.)	Zawsze – oskarżony może milczeć lub odmówić odpowiedzi na pytania
Cel	Ustalenie faktów sprawy z perspektywy świadka	Realizacja prawa do obrony i przedstawienie własnej wersji zdarzeń
Znaczenie dowodowe	Dowód obiektywny (ma służyć obiektywnemu ustaleniu prawdy)	Dowód subiektywny (często element strategii obrony)

ПОКАЗАНИЯ И ОБЪЯСНЕНИЯ в УПК

Критерий	Показания	Объяснения
Кто даёт	Свидетель , потерпевший, подозреваемый, обвиняемый , подсудимый , эксперт (в части объяснения заключения)	Лицо, у которого берут объяснение при проверке сообщения о преступлении (<u>до возбуждения уголовного дела</u>) - заявитель, очевидец, подозреваемый (<u>на предварительном этапе</u>)
Правовая основа	Ст. 46, 47, 56, 189–190 УПК РФ	Ст. 144–145 УПК РФ, ведомственные приказы МВД, СК РФ, ФСБ (регулируют порядок получения объяснений)
Характер	Процессуальное доказательство (средство доказывания)	Непроцессуальный материал (проверочный документ, <u>не является доказательством по делу</u>). Вспомогательная информация, не является доказательством.
Содержание (тема)	Изложение сведений, имеющих значение для уголовного дела (факты, обстоятельства, данные о лицах и событиях)	Изложение предварительных сведений о событии, признаках преступления или участниках (для решения вопроса о возбуждении дела)
Обязанность говорить правду	Да, для свидетеля и потерпевшего (ст. 56 УПК РФ)	Нет прямого обязательства; лицо предупреждается об ответственности только в некоторых ведомственных формах
Уголовная ответственность за ложные	Да: ст. 307 УК РФ (заведомо ложные показания, ложное заключение эксперта, ложной перевод)	Нет (объяснения не влекут уголовной ответственности за недостоверность)
Возможность отказа от дачи	Да: право не свидетельствовать против себя, супруга и близких родственников (ст. 51 Конституции РФ, ст. 56, 46 УПК РФ)	Да: лицо может отказаться от объяснений, поскольку формально не является участником уголовного процесса
Цель	Получение доказательственной информации для установления обстоятельств преступления	Проверка сообщения о преступлении, решение вопроса — возбуждать ли уголовное дело
Доказательное значение	<u>Высокое — является самостоятельным видом доказательства (ст. 74 УПК РФ)</u>	Не является доказательством, может служить лишь основанием для проведения проверки или возбуждения дела
Форма	<u>Протокол допроса, составленный по требованиям ст. 190 УПК РФ</u>	Произвольная форма объяснения, фиксируется в справке, рапорте или отдельном документе (не протокол допроса)

ZEZNANIA I WYJAŚNIENIA w k.p.k.

ПОКАЗАНИЯ И ОБЪЯСНЕНИЯ В УПК

▶ ZEZNANIA **świadka** I WYJAŚNIENIA **oskarżonego (lub podejrzanego)** - ПОКАЗАНИЯ

▶ ОБЪЯСНЕНИЯ В УПК

Rosyjski termin

Объяснения (до
возбуждения дела, ст. 144–
145 УПК РФ)

Объяснения (ogólne,
informacyjne)

Polski odpowiednik

**wyjaśnienia wstępne /
pisemne oświadczenie**

**wyjaśnienia lub oświadczenie
wyjaśniające**

Kontekst / uwaga

materiał sprawdzający, nie
dowód

w pismach, protokołach, np.
w toku kontroli

БЛАГОДАРЮ ЗА ВНИМАНИЕ

